

Türk Mağarabiliminin "duayen"¹! Temuçin Aygen¹! kaybettik

Derleyen: Fiyat OBUROĞLU

Mağara Bilimini yani Speleoloji'yi ülkemize "İlk kez tanıştıran, 1964 yılında «Türkiye Mağara Araştırma, Tanıtma ve Turizm Derneği»ni kurarak, Türk mağaralarının yetişmesine büyük katkıda bulunan, yabancı ülkelerden memleketimize davet ettiği iftağaracılarla birlikte 40 yıl süreyle Türkiye mağaralarını inceleyerek dünyaya tanıtan Dr. Jeolog Temuçin Aygen, uzun süredir mücadele etmekte olduğu hastalığa yenilerek 25.01.2003 tarihinde Antalya'da öldü.

Dr. Aygen hemen hemen Avrupa'nın tüm ülkelerine, Çin ve Amerika Birleşik Devletlerine davet edilmiş, birçok Uluslararası kongreye ülkemizi temsil eden katılmış, ülkemizde ve yabancı ülkelerde bu konuda sayısız konferanslar vermiştir. Türkiye'nin doğal değerlerini kendi deyişimiyle bir "hobi" olarak yakından incelemiş, birçok bilinmeyen değerimizi ortaya çıkararak «Milli Parklar» kapsamına alınmasını sağlamıştır.

Dr. Temuçin AYGENin Yaşam Öyküsü

1921 yılında İstanbul'da doğan ve 1938 yılında Boğaziçi Lisesi'ni bitiren Dr. Aygen, 1945 yılında İsviçre'de Cenevre Üniversitesi Jeoloji ve Mineraloji bölümünden mezun olmuş, 1951 yılında İstanbul Üniversitesi'nden Ord. Prof. Hamit Nafiz Pamir nezdinde doktorasını tamamlamıştır. Temuçin Aygen, 1952-1963 ve 1968-1977 yılları arasında İller Bankası Genel Müdürlüğü'nde Jeoloji Fen Heyeti Müdürü ve uzman jeolog, 1963-1968 yılları arasında da DSİ Genel Müdürlüğü ve özel sektörde İçme ve Sulama Suyu, Hidroelektrik Santral ve Baraj projelerinde müşavir ve uzman jeolog olarak çalıştıktan sonra 1977 yılında emekli oldu. Mağara Bilimini yani Speleoloji'yi ülkemize ilk kez Dr. Aygen tanıştırmıştır; 1964 yılında «Türkiye Mağara Araştırma, Tanıtma ve Turizm Derneği»ni kurmuş ve zaman zaman yabancı ülkelerden memleketimize davet ettiği mağaracılarla birlikte 40 yıl süreyle Türkiye mağaralarını incelemiştir. Türkiye'nin doğal değerlerini kendi deyişimiyle bir "hobi" olarak yakından

incelemiş, birçok bilinmeyen değerimizi ortaya çıkararak «Milli Parklar» kapsamına alınmasını sağlamıştır. Karst hidrolojisi ve karstoloji üzerine Türkiye'de uzman bir bilim adamı olan Aygen'in çoğu mühendislik jeolojisi ve karst hidrolojisi konularında olmak üzere, bazıları yurtdışında yayımlanmış çok sayıda yapıtı vardır. Bunlardan belli başlıları şunlardır:

- "Balya Bölgesi (Balıkesir) jeolojisinin İncelenmesi"; MTA yayını. 1956.
- "Mağaralar ve Yeraltı İrmakları." Nafia Vekâleti DSİ yayını, 1959.
- "Hidroelektrik Santrallerin İnşasında Jeolojinin Ehemmiyetli Rolü?" DSİ yayını, 1963.

DSİ yayını, 1963.

- Türkiye Mağaraları "Turkish Caves", Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu yayını, 1984.
- İller Bankasının Türkiye'ye İnşa Ettiği Orta Çaptaki Hidroelektrik Bölge santralfarı, 1986.
- Blue Paradise To Lycia and Lycian Cities, Dost. Yayınları, 1988,
- Türkiye'nin Az Bilinen Doğal ve Arkeolojik Değerleri IBM Yayınları, 1988.

Ayrıca "İlgi", Hilton international Magazine Turkey, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Belleten, Tutsab (Türkiye seyahat Acenteleri Birliği yayın organı), "Image" (Türk Tanıtma Vakfının Yayını) gibi bir çok dergide Türkiye'nin doğal ve arkeolojik hazineleri konularında gerek İngilizce, gerek Türkçe; sayısız yazı ve makalesi, ayrıca bilimsel mevzularda yazılmış ve bir kısmı dış ülkelerde basılmış 20'den fazla broşür ve prospektüsü yayımlanmıştır

Dr. Aygen'in Türkiye'nin az bilinen arkeolojik ve doğal değerleri konularında 60.000'den fazla renkli dia ve 8 mm. lik zengin bir film koleksiyonu oluşturmuştur, Büyük ebatlı (50x70 cm) 150 tabloluk bir fotoğraf koleksiyonunu Türkiye'nin çeşitli kentlerinde sergilemiştir. Yazar, 1978-1988 -yılları arasında Kaş'da denize karışan yeraltı dereleri üzerindeki karstik bilimsel araştırmalarını sürdürdükten sonra Antalya'ya yerleşmiş ve son yıllarına kadar yoğun bir şekilde konferans ve yayın faaliyetleriyle uğraşmıştır